

Švietimas po NVO didinamuoju stiklu

2020 11 01 – 2023 01 31

Turinys

Trumpai apie projektą	03
Uždaviniai	04
Interviu su Nacionalinio švietimo NVO tinklo vadove J. Akromiene	05
Projekto partneriai	06
Veikla ir rezultatai	07
Interviu su projekto partneriais	10

Projektą rėmė Aktyvių piliečių fondas, finansuojamas Europos ekonominės erdvės (EEE) ir Norvegijos finansinių mechanizmų.

Trumpai apie projektą

2020 m. pabaigoje kartu su partneriais pradėjome įgyvendinti projektą „Švietimas po NVO didinamuoju stiklu“, kuriuo siekėme sukurti sąlygas ir sustiprinti nevyriausybinių švietimo organizacijų į(si)traukimą į švietimo politikos įgyvendinimą visose jos įgyvendinimo pakopose (nuo konkrečių švietimo paslaugų teikimo iki sprendimų priėmimo) ir srityse (ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo, neformaliojo vaikų ir suaugusiųjų švietimo).

Šiuo projektu atkreipėme dėmesį, kad daugumoje savivaldybių NVO dalyvavimas švietimo politikos formavime ir įgyvendinime yra silpnas bei fragmentiškas, organizacijų ištekliai ir gebėjimai – nepakankami, o savivaldybėse vyrauja nepasitikėjimas jomis.

Nacionaliniu lygmeniu NVO atskyrimas nuo bendros švietimo politikos sistemos riboja galimybes didinti švietimo įvairovę ir teikti gyventojų poreikius atliepančias bei kokybiškas švietimo paslaugas.

Uždaviniai

Stiprinti švietimo NVO gebėjimus, skatinti dialogą tarp vietos valdžios ir NVO, vykdyti advokaciją dėl švietimo paslaugų perdavimo NVO Vilniaus miesto, Kauno miesto ir rajono, Kazlų Rūdos, Trakų ir Utenos rajonų savivaldybėse.

Aktyviai dalyvauti ir teikti siūlymus dėl atnaujinamų bendrojo ugdymo, ypač – pilietiškumo ugdymo srities, programų ir rengiamo praktinio 4K modelio; vykdyti jų advokaciją ir įgyvendinimo stebėseną, taip atveriant galimybes realiam NVO dalyvavimui pilietiniame ugdyme.

Atlikti švietimo duomenų teikimo ir panaudojimo švietimo srities sprendimų priėmimui analizę bei parengti siūlymus dėl jos tobulinimo, vykdyti advokaciją ir stebėseną, pasitelkiant partnerių išteklius ir gebėjimus.

Interviu su Nacionalinio švietimo NVO tinklo direktore Judita Akromiene

Nacionalinės ir vietos valdžios institucijų partnerystė bei bendradarbiavimas su nevyriausybinėmis organizacijomis padeda priimti geresnius sprendimus, lanksčiau ir greičiau inicijuoti ar pritaikyti švietimo paslaugas, reaguojant į naujai kylančius poreikius. Apskritai, įtraukiant gyventojus į visą viešųjų paslaugų bendrakūrybos procesą, t.y. atsisakant instrumentinio požiūrio, kad gyventojai yra tiesiog paslaugos gavėjai, vartotojai, turėtų silpnėti ir jų nepasitenkinimas valdžia, kuris aštrėja dėl menko žmonių dalyvavimo priimant sprendimus. Nevyriausybines organizacijas gali būti tarpininku tarp valdžios ir gyventojų.“

[Skaitykite visą interviu.](#)

Projekto partneriai

Pilietinių iniciatyvų centras

Veikia žmogaus teisių, švietimo sistemos stiprinimo, demokratinėse procesų plėtros srityse, kuria visuomenės švietimo programas žmogaus teisių mokymo, pilietinio ugdymo, organizacijų veiklos demokratizavimo srityse, plėtoja pilietinę visuomenę.

Europos namai

Veikia neformaliojo jaunimo ir suaugusiųjų švietimo srityje, siekia stiprinti globalią pilietinę savimonę, telkia švietimo organizacijas, rengia tyrimus ir rekomendacijas, dalyvauja švietimo politikos formavimo ir įgyvendinimo procesuose.

Turing School

Skaitmeninių įgūdžių ir programavimo mokykla 1-12 klasių moksleiviams, Lietuvoje veikianti nuo 2016 metų.

Pasaulio piliečių akademija

Siekia dalyvauti pilietinės visuomenės kaitos procesuose, stiprinant piliečių, ypač jaunimo, dalyvavimą lokalių ir globalių problemų sprendime ir prisidedant prie globaliojo pilietiškumo ir darnaus vystymosi nuostatų sklaidos visuomenėje.

Kardokų gamtos mokykla

2017 m. Kazlų Rūdoje atidaryta mokykla, kurioje siekiama sukurti saugią erdvę vaikui atrasti, pažinti, kurti ir visapusiškai augti.

Europos Vergelando centras

2008 m. Norvegijos Vyriausybės ir Europos Tarybos įsteigtas centras, kurio pagrindinė funkcija yra Europos Tarybos rekomendacijų įgyvendinimas, įvairių praktikų pritaikymas švietimo srityje.

Veikla ir rezultatai

Vebinarų ciklas „Sąmoningo pilietiškumo ir bendrųjų kompetencijų ugdymas mokykloje ir už jos ribų“, kuriuose Lietuvos mokytojai, bendrojo ugdymo įstaigų vadovai, nevyriausybinių organizacijų atstovai bei neformaliojo švietimo teikėjai ieškojo atsakymų į klausimus: Ką reiškia pilietiškumas moderniam pasaulyje ir kokie tinkamiausi metodai jį ugdyti? Kuo skiriasi tautiškumas ir pilietiškumas? Kaip pilietiškumą supranta skirtingos kartos? Norvegijos, Ukrainos ir Lietuvos švietimo ekspertai, nevyriausybinių organizacijų atstovai pristatė metodus ir būdus, kaip integruoti bendrąsias pilietiškumo kompetencijas į ugdymo procesą ir vertinti pilietiškumo ugdymo pasiekimus.

Praktiniai mokymai „Saugios ir įtraukios aplinkos kūrimas sėkmingam Ukrainos vaikų įtraukimui į ugdymo procesą bendrojo ugdymo mokyklose“ Vilniuje ir Kaune, kuriuose švietimo ekspertai ir praktikai pasidalino su mokytojais ir mokyklų vadovais įžvalgomis ir gerosiomis įtraukiojo ugdymo patirtimis, aptarė mokytojo vaidmenį šiame procese bei pristatė tarpkultūrinio ugdymo(si) metodus.

Surengta diskusija apie pilietiškumo ugdymo vaidmenį, didinant piliečių atsparumą krizėms. Khrystyna Chushak, Europos Vergelando centro (EVC) programos „Demokratinė mokykla“ koordinatore pristatė preliminarinius 2022 m. Ukrainoje vykdyto tyrimo rezultatus, kurie leidžia daryti prielaidas, kokios pilietiškumo praktikos, didinančios piliečių atsparumą krizėms, yra itin veiksmingos karo metu. Diskusijoje aptarėme, kaip turėtume transformuoti pilietiškumo ugdymą tam, kad mūsų bendruomenės būtų atsparesnės globaliems iššūkiams, demokratinų vertybių stiprinimo svarbą.

Pateikti siūlymai Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai dėl atnaujinamos pilietiškumo pagrindų programos ir Krašto apsaugos ministerijai dėl piliečių rengimo pilietiniam pasipriešinimui strategijos įgyvendinimo plano projekto.

Daugiau nei 250 NVO, valstybės ir savivaldybių institucijų atstovų dalyvaudami mokymuose įgijo žinių apie įvairius pilietiškumo kompetencijų ugdymo modelius ir jų integravimo į formalųjį ir neformalųjį ugdymą galimybes.

Surengtos apskritojo stalo diskusijos Kauno miesto ir rajono, Utenos rajono, Trakų miesto, Vilniaus miesto ir Kazlų Rūdos savivaldybėse dėl glaudesnio NVO ir savivaldos institucijų bendradarbiavimo, NVO įtraukimo į sprendimų priėmimą ir paslaugų teikimą.

Utenos ir Trakų rajonų, Kauno miesto ir rajono, Kazlų rūdos ir Vilniaus miesto savivaldybėms pateiktos rekomendacijos dėl partnerystės su NVO švietimo srityje stiprinimo.

Nacionalinis švietimo NVO tinklas kartu su Turing School parengė neformaliojo vaikų švietimo atvirų duomenų Lietuvoje analizę ir pateikė rekomendacijas dėl atvirų duomenų principų švietimo sistemoje taikymo.

Europos Vergelando Centras surengė gebėjimų stiprinimo vizitą Osle. Jo metu projekto partneriai dalijosi žiniomis apie skirtingose organizacijose naudojamus advokacijos metodus, bendradarbiavimo su valstybės ir savivaldybės institucijomis patirtis. Taip pat diskutavome apie NVO vaidmenį formuojant švietimo politiką, gerinome komunikacijos įgūdžius advokacijos srityje.

Kūrybinės dirbtuvės „Lietuva 2050 | Ateitį kurkime šiandien: ambicijų kūrimo Lietuvai sesija“, surengtos bendradarbiaujant su Vyriausybe ir Vyriausybės strateginės analizės centru, skirtos švietimo bendruomenės atstovams. Renginyje kartu kūrėme ir plėtojome ateities švietimo ambicijas ir scenarijus.

58 dalyviai iš įvairių NVO sustiprino dalyvavimo priimant švietimo politikos sprendimus nacionaliniu ir vietos lygmenimis gebėjimus, parengė advokacijos planus dėl konkrečių klausimų, aktualių organizacijoms, įgyvendinimo.

Baigiamojoje konferencijoje „Pasitikėjimo kultūra švietime: misija (ne)įmanoma?“ NVO, nacionalinės, vietos valdžios institucijų atstovai ir viešosios politikos formuotojai diskutavo apie tai, kaip nacionalinės ir vietos valdžios institucijų partnerystė ir bendradarbiavimas su NVO padeda priimti geresnius sprendimus, lanksčiau ir greičiau inicijuoti ar pritaikyti švietimo paslaugas, reaguojant į naujai kylančius poreikius; aptarė 2019 m. kovo 1 d. pasirašytame „Pilietinės visuomenės organizacijų bei politinių partijų susitarime“ politinių partijų ir pilietinių organizacijų priimtus įsipareigojimus.

Konferencijos transliaciją galite peržiūrėti [čia](#).

Interviu su projekto partneriais

Indrė Augutienė,

Nevyriausybinių organizacijų „Pasaulio piliečių akademijos“ vadovė – apie pilietiškumo ugdymą Lietuvos mokyklose.

„Šiandien mums nebeužtenka suprasti tik institucijų sąrangos, o pilietiškumas nebėra tik dalyvavimas Prezidento, Europos parlamento ar savivaldos rinkimuose. Mes į tai turime žiūrėti žymiai plačiau, t.y. kaip aš, kaip pilietis, galiu prisidėti prie pokyčių savo šalyje, savo aplinkoje.“

Rolandas Juodžbalis,

Kardokų gamtos mokyklos direktorius – apie mokyklos išskirtinumą ir pasitikėjimo kultūros puoselėjimą Kazlų Rūdos savivaldybėje.

„Pasitikėjimo kultūrą puoselėjame, bendradarbiaudami su valdžios institucijomis, nevyriausybiniomis organizacijomis ir Kazlų Rūdos gyventojais.“

Valentina Papeikienė,

Europos Vergelando centro patarėja – apie Europos Vergelando centrą, demokratines vertybes ir pilietiškumo ugdymą.

„Ugdymo procesas turi užtikrinti ne tik žinių perdavimą, bet ir suteikti galimybę ugdyti kitas pilietiškumo kompetencijas, kurios reikalingos mums, kad galėtume taikiai gyventi ir aktyviai veikti demokratinėse bendruomenėse.“

Sekite mus!

Kviečiame sekti Nacionalinio švietimo NVO tinklo naujienas socialiniame tinkle „Facebook“ arba interneto svetainėje.

